

Трибуна вільного
українського слова
на вільній
американській землі

Адреса
Редкації і Адміністрації:
"Свобода", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

АЙЗЕНГАВЕР ПРОТИ АТОМОВОГО МОНОПОЛІЮ

ПРЕЗИДЕНТ ПОЧАВ ПРАЦЮ НАД ПОСЛАННЯМ
ПРО СТАН УНІ; ВІН ПЕРШИЙ РАЗ ПІД ЧАС СВОЄЇ
НЕДУЖІ БАЧИВ ФІЛЬМ В ШПИТАЛЬНИЙ
АВДИТОРІЙ

Нью-Йорк, Н. Й. — Президент Айзенгавер у своєму зверненні заповнив світ, що немає жадного монополію, і що ЗДА не старяться про монополію в використанні атомової енергії для добра людства. Президент заявив, що "ЗДА радніше хотіли б заохотити інших до цього завдання. Головно, ми хотіли б, щоб якнайбільшу частку в цьому змаганні брав амер. промисел", але для добра всього світу. Це президентове звернення датоване в Денвері, Колорадо, але його відчитав голова Комісії Атомової Енергії адмірал Луїс Л. Страсс на Раді Крайової Індустріальної Конференції в готелі "Валдорф-Асторія" в Нью-Йорку. Ця Рада відбуває свої четверті річні збори, на яких займається справою використання атомової енергії для мирних цілей. Тема цієї Конференції: "Міжнародна співпраця для поліпшення долі людства". Головним промовцем на цій конференції був спеціальний асистент Президента в справах міжнародних розробок Гарольд Е. Стасен, який говорив на тему "миру в добу атомової, чи радше водневої енергії". Стасен сказав, що кожна нація найменша країна повинна користуватися з атомово-водневої енергії для поліпшення своєї

Незабаром атомової електрики буде дешевша від звичайної

Нью-Йорк, Н. Й. — Директор Англіського закладу для дослідження Атомової Енергії сер Діксон Конкорт, промовляючи на зборах Ради Крайової Промислової Конференції в Нью-Йорку, заявив, що вже за кілька років атомової електрики зможе з успіхом конкурувати з тією електрикою, яку доєї виготовляється при допомозі вугілля. Сер Діксон, нагороджений за фізичні дослідження нагородою Нобеля, сказав, що Англія через кілька років потребуватиме значно більше електричної енергії, яку треба буде випродувати при допомозі атомової енергії. Вже за п'ять-шість

Бразилія продала за три місяці 3,980,000 мішків кави

Ріо-де-Жанейро. — Господарські кола Бразилії тішаться, що їхня країна за перші три місяці "кавового року", тобто від липня до вересня, продала 3,980,000 мішків кави (один мішок має 132 фунти). За той самий час минулого року експорт бразильської кави становив 1,982,000 мішків, отже був більше як наполовину менший. Експорт кави в Бразилії в останніх ро-

В АМЕРИЦІ

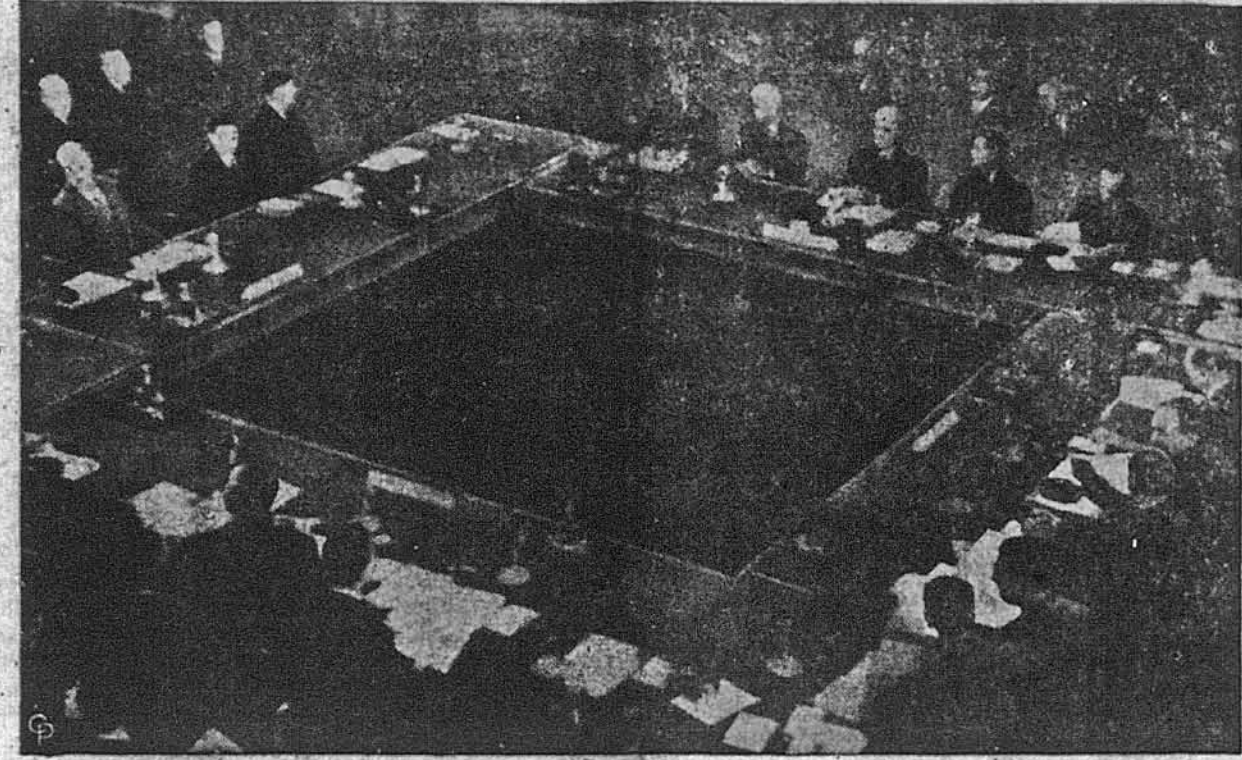
● Директор Поборової Служби генерал-майор Луїс В. Гершлі повідомляє, що в 1956 році американські збройні сили покластимуть до військової служби місячно по 25,000—30,000 рекрутів. Доєї місячно асентрували по 10,000 рекрутів.

● Преса недавно повідомляла, що секретар скарбу Джордж М. Гофрі заявив на зборах у Шіаго, що головний суддя Найвищого Суду ЗДА Ірл Воррен повинен бути республіканським кандидатом на президентські вибори. Бувалося, що Гофрі не тільки цього не казав, а навіть не промовляв на цих зборах.

● У Чотирнадцятому сезоні у Метрополітені опері відбудеться 14 листопада Оффенбаховим "Оповіданням Гофмана". По тім підуть опери: "Ріглетто" — Верді (17 листопада); "Лючен-грін" — Вагнера (18 лист.); "Аїда" — Верді (19 лист.); "Кармен" — Бізе (19 лист.) ввечері.

● У Шіаго відбудеться від 25 до 27 жовтня Крайовий Ярмарок Червоних. Це буде найбільший у світі ярмарок червоних, у якому візьмуть участь 800 фірм. На ярмарку мають продати 580,000 пар червоних за 3,500,000,000 доларів. В 1953 ро-

КОНФЕРЕНЦІЯ МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ С ПРАВ ЧОТИРЬОХ ВЕЛИКОДЕРЖАВ У ЖЕНЕВІ

Вид на конференційну залу в Палаті Націй у Женеві, де в четвер цього тижня почалася конференція міністрів закордонних справ. З самого ліва — совєтська делегація під проводом Вячеслава Молотова, обличчям до камери американська делегація з секретарем оборони Чарльзом Е. Вілсоном і державним секретарем Джаном Фостером Доллессом, далі французька делегація під проводом Антуана Піне і влітку зліва представники Великої Британії з секретарем закордонних справ Гарольдом МакМілленом.

Білий Дім заперечує вістку про звільнення Бенсона

Вашингтон. — З Білого Дому заперечують вістку, що деякі члени Айзенгаверового кабінету старалися про те, щоб звільнити Езру Теффа Бенсона з його становища секретаря рильництва. Так само і сам Бенсон заперечує поговори про те, що в кабінеті існують різниці щодо фармської політики. З Білого Дому наголошують, що поговори "як тільки неспроможні, але зовсім без найменшої основи". Вістка про звільнення Бенсона з'явилася в газеті "Фармерський Журнал", в листопадному числі. В ній писалося, що генеральний прокуратор Герберт Браунелл, генеральний поштастер Артур Соммерфілд і Гарольд Стасен — спеціальний радник президента в справах розробок, робили заходи, щоб Президент звільнив Бенсона зі становища секретаря рильництва. Так само і сам Бенсон заперечує поговори про те, що в кабінеті існують різниці щодо фармської політики. З Білого Дому наголошують, що поговори "як тільки неспроможні, але зовсім без найменшої основи". Вістка про звільнення Бенсона з'явилася в газеті "Фармерський Журнал", в листопадному числі. В ній писалося, що генеральний прокуратор Герберт Браунелл, генеральний поштастер Артур Соммерфілд і Гарольд Стасен —

Величезна заборгованість Аргентини внаслідок режиму Перона

Буенос-Айрес. — Тимчасовий президент Аргентини Едуардо Льяонарді, звертаючись через радіо до аргентинського народу, заявив, що ця країна, народившись в дуже важкій фінансовій ситуації, бо впродовж десятиріччя безвідповідального і корупційного режиму Хуана Перона її заборгованість зросла до 5,757,000,000 доларів. "Десять років корупції", — сказав президент Льяонарді, — привели країну до такої катастрофічної ситуації, якої ще ніколи не було в нашій історії". Льяонарді твердить, що з економічної катастрофи можна вийти тільки при допомозі "аскетичного, праці і пожертв". Теперішній стан аргентинської економіки він порівнював із станом, в якому була вона після другої світової війни, коли мала 1,680,000,000 доларів резерви, в тому числі 450,000,000 доларів у золоті і чужих валют. Тепер в Аргентині курсує 54,800,000,000 песетів (3,842,000,000 доларів), а десять років тому курсувало лише 7,800,000,000.

В неділю починається друга українська телевізійна програма

Нью-Йорк. — У найближчу неділю, 30-го жовтня, почнеться українська телевізійна програма в метрополії Нью-Йорк. Нью-Джерсі, цим разом під керівництвом п. Петра Мельника, відомого керівника української щоденної радіопрограми. Своєю телевізійною програмою даватиме п. Мельник кожної неділі на каналі ч. 13 від од. 11:30 до 12 вночі, отже підгодина. В інвентураційній програмі візьмуть участь ади. Степан Ярема, балетина Рома Прійма, соліст Вол. Баранський, танцювальна група п. Р. Петріти та ін., а програму вестиме п. Л. Курчик. Це буде друга українська телевізійна програма метрополії.

У неділю 30 жовтня закінчується "літній час"

Так званий літній час, який зобов'язував у багатьох стеітах ЗДА від останньої неділі квітня, закінчиться в деяких стеітах вже з останньою неділею вересня. Але в деяких стеітах (Нью-Йорк, Нью-Джерсі, Пенсильнія, Коннектикут) цей літній час цього року продовжено до 30-го жовтня, коли ввечері треба буде по-сунути вказівки годинника на одну годину назад. Таким чином мешканці цих стеітів зможуть одну годину скуштувати втрачені останньої неділі квітня, коли мусли вставати на годину раніше.

Вже дванадцять тижнів тривають переговори між ЗДА і червоним Китаєм у Женеві

Женева. — Амбасадор З'єднених Держав і червоного Китаю, продовжуючи свої вже 12-тижневі наради, зійшлися вчора 27-го жовтня знову і готувалися до двох годин і 45 хвилин. Зустріч відбулася в тій самій Палаті Націй, де відбувається конференція міністрів закордонних справ чотирьох великих держав. Німецький комуністичний радник про те, що переговори не піддаються пресі, одержала ті-

Протиамериканський ісландський письменник дістав літературну нагороду Нобеля

Стокгольм, Швеція. — Цюгоричну літературну нагороду Нобеля в сумі 36,720 доларів дістав ісландський письменник Галлдор Кіліан Лякссес, яку йому призначила Шведська Академія. Наук за його роками з життя сиріх простих людей в горах Ісландії. Лякссес має 53 роки і вже був нагороджений літературною нагородою Сталліна, і цей факт, як догадуються, був причиною того, що минулого року він не дістав нагороду Нобеля, яку тоді призначили американському письменнику Гемінґуей. Дійсне призначення цього ісландського письменника — Галлдор Гунд-йонсон. Він жив три роки в ЗДА, але 1930 року мусів залишити цю країну, бо виступав у своїх творах проти Америки. Лякссес написав вісім романів, але тільки один із них перекладений на англійську мову і виданий в ЗДА — "Незалежні люди".

Ізраїль обвинувачує Єгипет і Сирію у двох нових порушеннях кордону

Тель-Авів. — Ізраїльський уряд виступив із заявою, в якій оскаржив Єгипет в нападі на демілітаризовану зону Аїла. Єгипетські війська збудували там для себе укріплені позиції не цілком від ізраїльської сторони міжнародного кордону між Ізраїлем і Єгиптом. Водночас Ізраїль виступив з обвинуваченням проти Сирії, що її військові з'єднання утримували на демілітаризовану зону на північно-східному кордоні. Єгипетські війська збудували там для себе укріплені позиції не цілком від ізраїльської сторони міжнародного кордону між Ізраїлем і Єгиптом. Водночас Ізраїль виступив з обвинуваченням проти Сирії, що її військові з'єднання утримували на демілітаризовану зону на північно-східному кордоні.

Не буде згоди щодо агенції для атомової енергії

Об'єднані Нації. — Пернісподання, що в Об'єднаних Націях буде прийнята одностайно всіма голосами, отже включно з совєтським блоком, резолюція в справі покликання до життя міжнародної агенції для атомової енергії для мирних цілей, виявилася невдалою. Західні держави рішили відкинути совєтський проект резолюції, в якій дві точки з несприйнятливості. І так, Совєти пропонують, щоб ота агенція, по-стала, в рамках Об'єднаних Націй, що відкриває дорогу до давньої совєтської мрії, щоб на ділянку тієї агенції мала вплив Рада Безпеки, а це загрожувало паралізуванням агенції совєтським "вето". Друга, що більш несприятлива для совєтської вимоги, це заклики до всіх держав у світі, щоб вони прислали до співпраці в агенції для вико-

ПЕРЕГОВОРІ В ЖЕНЕВІ ВЖЕ З ПЕРШОГО ДНЯ НА МЕРТВІЙ ТОЧЦІ

МОЛотов ЗАТРИМУЄ ДИСКУСІЮ НАД СПРАВОЮ
НІМЕЦЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ — ПРОПОНУЄ
НІМЕЦЬКУ ... ЗНЕВРАТЛИЗОВАТИ

Женева. — Конференція міністрів закордонних справ чотирьох великих держав вже в першому дні наради опинилася в мертвій точці, бо, не вважаючи на "духа Женеві", явилася повна непогодженість між Заходом і Совєтським Союзом в таких основних справах як європейська безпека й об'єднання Німеччини. Всі міністри були дуже примирливі у своїх початкових промовах, всі підкреслили вимогу утримати "духа Женеві", але коли прийшло до конкретних розмов і коли міністри закордонних справ запропонували дискусію над їх меморандумом в справі об'єднання Німеччини, то Молотов не погодився на дискусію над цією справою і запропонував відкласти її на пізніше, коли він зможе додати в цій справі свій власний, значить, совєтський проект. Але вже і в своїй вступній промові Молотов заявив фактом, що справа об'єднання Німеччини з огляду на її приступлення до Північно-Атлантичного Пакту сьогодні цілком не актуальна, і що об'єднання можна буде довести тільки поступово, передусім відокремленням Західної Німеччини з НАТО. Не погодився Молотов навіть на те, щоб західні міністри вже після наради у першому дні опублікували текст свого меморандуму в справі Німеччини, що до речі могло б дати деяку психологію і прогностичну користь Заходові. В дальшому свої промови Молотов заатакував західні великі держави, що вони не зробили жадних заходів для здійснення напружених жієньської зустрічі голів чотирьох великих держав і доводив, що тільки Совєтський Союз шире працює в тому напрямі, бо він, віддаючи Фінляндії Поріккало, зліквідував всі свої бази на чужій землі і водночас зредукував свої збройні сили на 640,000 воїнів. Дуже рішуче домагався Молотов розв'язання НАТО, мовляв, це є найбільша загроза для миру. Вкінці підкреслив Молотов, що не можна жертвувати для справи об'єднання Німеччини тих соціальних досягнень, що їх добилися Східна Німеччина. Своєю заявкою Молотов звинувачує всі сподівання західних великих держав, що Совєтський Союз погодиться на їх пропозиції в справі об'єднання Німеччини і одночасного загартовування безпеки Совєтському Союзові, Польщі і Чехословаччині. Міністри закордонних справ Заходу обстоювали у своїх промовах вироблений ними план, зокрема державний секретар Джан Фостер Доллесс заявив, що існуюча ситуація з двома Німеччинами не є ніякою базою для замирення миру і що З'єднані Держави докладуть усіх зусиль, щоб вийти із сучасного напруження і будуть добиватися всього, що найбільш до стабілізації миру у світі. Так же само і міністер закордонних справ Франції Піне ствердив у своїй промові, що миру не можна досягти політичними діями. Єдиний МекМіллен, міністер закордонних справ Великої Британії, висловив оптимістичне впевнення, що існуючі розбіжності в поглядах на німецьку справу можна буде якоюсь зліквідувати. Перший день наради закінчився тим, що секретаріат конференції передав Молотову текст меморандуму західних великих держав, що його Молотов обіцяв уночі перестудіювати.

Ген. Бірнс не вірить у війну між Ізраїлем і арабами

Об'єднані Нації. — Канадський генерал Бірнс, голова Комісії Об'єднаних Націй для стеження за перемир'ям між Ізраїлем і його арабськими сусідами, перебуваючи в Середньому Сході до Нью-Йорку, заявив, що він не вірить, щоб між Ізраїлем і Єгиптом почалася нова війна. Стривожений великим загостренням ситуації на Середньому Сході після совєтсько-єгипетської угоди про закупівлю зброї, генеральний секретар Об'єднаних Націй Гаммершдт викликав депешою генерала Бірнса до Нью-Йорку, щоб почути від нього безпосередньо звіт о млення про поточну ситуацію, хоч ген. Бірнс не вірить, щоб Ізраїль розпочав т. зв. превентивну війну проти Єгипту, що довело б до поширення цієї війни і на інші арабські держави, проте він звернувся у вагу, що коли Єгипет, у відповідь на угоду, відкинув свої війська на лінію демаркації з прикордонної смуги де траплялися найчастіше інциденти, то Ізраїль не зробив цього. Пристрасті між жидими й арабами так сьогодні розпалені, що генерал Бірнс не бачить тепер доцільності та й можливості переводити будьякі нові переговори поміж ними розсвареними сторонами.

В СВІТІ

● На Женевській конференції після недуги Корда Аденуера" повідомляє "Про Мідлтон, спеціальний кореспондент "Нью-Йорк Таймс-у", що прибув до Женеві з Лондону. Існує загальне переконання, що 79-літній кандидат поважний хворий, ніж про офіційно пишеться. Його недуга посилює позицію західних міністрів у Женеві, бо Совєти не приховували надії, що наступник Аденуера буде "м'якший", отже несеа чого поспішати договоруватися про Німеччину з Заходом.

● Лівра Лів, родом американця, дружина китайського протестантського духовника, що була заарештована в березні 1951 року, а випущена на волю вконець минулого року, дістала дозвіл виїхати до ЗДА, де живе її мати. Її чоловік і троє дітей живуть у Кантоні. Комуністична тайська радіо повідомило, що вона виїде з Китаю.

● Голова методистів в Англії, який є в тієї країні понад мільйон, погодився з твердженням чоловічого англійського щоденника "Таймс оф Лондон", що коли книжка Маргарита зречеться своїх прав на англійський престол, то ніхто не може квестіонувати її титори, і йовільно буде вийти заміж за його, за кого вона хоче. Таке саме становище займають політичні кола, але частіша коро-

лівської родини будуть неприхильна до Тависенда.

● В Австралії проголошено парламентарні вибори на 10-го грудня п. р. У той день виберуть всіх послів до австралійської нижньої палати парламенту а поновлюю до сенату, а другу подовують — в травні наступного року.

● Американський сенатор Гарлі Кілгор, демократ з Вест Вирджинії, несподівано важко захворів у Мадрид (Іспанія), де перебував на першій американській морській і летувальській баз. Його померли до шпиталю.

● Совєти офіційно заперечили, начебто вони зробили пропозицію Індонезії збудувати завод для виготовлення атомової енергії, — але пам'ятаючи недавнє заперечення Совєтів, начебто вони не пропонували Єгиптові зброї, — ніхто їм вже не вірить.

● У Заринні відбудуться 4 грудня п. р. вибори до місцевих автономного парламенту. Французький уряд звернувся з проханням до 5 держав Західної Європи: Уїї, які мали 1,000 своїх "обсерваторів" під час плебісциту в Заринні, щоб вони залишилися ще на час парламентських виборів. Зненавистий у Заринні крем'єр Гофман, що був слухняним змаришлом французів, подався до димісії.

